

vizualnoho mystetstva Ukrainy [Visual art from avant-garde movements to the latest trends: Development of Ukrainian visual art of the 20th-21st centuries]. KhKh-KhKhI stolit In-t problem suchasn. myst-va Akad. myst-v Ukrainy. Kyiv : VKh [studio], 187 s. [in Ukrainian]

11. Antonova, O. Ye. (2012). Sutnist poniattia kreatyvnosti: problemy ta poshuky. Teoretychni i prykladni aspekty rozvytku kreatyvnoi osvity u vyshchii shkoli [The essence of the concept of creativity: problems and searches. Theoretical and applied aspects of the development of creative education in higher education] : monohrafiia. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, S. 14-41. [in Ukrainian]

12. Stelmakhovych, M. H. (1997). Suchasni problemy natsionalnoho vykhovannia studentskoi molodi. [Modern problems of national education of student youth]. Problemy osvity: Naukovo-metodychnyi zbirnyk. Kyiv : IZMN, Vyp.7. S. 84-96. [in Ukrainian]

13. Kosiuk V. R. (2023). Metodychni pidkhody do vykladannia dystsypliny «Ukrainskyi dyzain» [Methodical approaches to teaching the discipline "Ukrainian design"]. Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Pedagogichni nauky. Zaporizhzhia, № 4. S. 14-20. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/4043/3857> [in Ukrainian]

14. Kosiuk, V. R. (2019). Aktyvni metody rozvytku tvorchykh khudozhnikh zdibnostei maibutnikh dyzaineriv u

protsesei profesinnoi pidhotovky [Active methods of developing creative artistic abilities of future designers in the process of professional training]. Pedagogichni nauky: Zbirnyk naukovykh prats Khersonskiy derzhavnyi universytet. Vyp. LXXXVII. S. 116-121. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОСІЮК Володимир Ростиславович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дизайну Національного університету «Запорізька політехніка».

Наукові інтереси: розвиток творчих художніх здібностей, методика викладання, український дизайн, інформаційні технології в дизайні, дизайн-освіта в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSIUK Volodymyr Rostyslavovych – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Design Department of the National University "Zaporizhzhia Polytechnic".

Scientific interests: development of creative artistic abilities, teaching methods, Ukrainian design, information technologies in design, design education in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 26.04.2024 р.

УДК [378.015.31+614]:784

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-202-206

КОСЯК Людмила Іванівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1916-9741>
e-mail: mila.kosyak@gmail.com

ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВОКАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ТА УЧНІВ

У статті висвітлено художньо-творчий та здоров'язбережувальний потенціал вокального навчання студентів та учнів, розкрито сутність понять «художньо-творча діяльність», «художньо-творча компетентність», «художньо-творча вокальна діяльність», «здоров'язбереження», «здоров'язбережувальні технології», досліджено проблему формування творчої особистості у процесі вокального навчання та її здатності до художньо-творчої вокальної діяльності на засадах здоров'язбережувальних технологій.

Художньо-творча діяльність належить до специфічного виду естетичної діяльності, продуктами якої є твори мистецтва. Для виконання художньо-творчої діяльності, на думку автора, необхідно мати специфічні особистісні якості: образне мислення, художньо-творчу уяву, художньо-творчу фантазію, креативність, прагнення до естетично-гуманістичної трансформації себе та оточення, емпатійності, лабільності тощо.

Художньо-творча компетентність окреслюється як універсальна характеристика особи митця, що дотримується законів, грамотно використовує засоби й прийоми гармонізації твору та постійно вдосконалює свою майстерність.

Художньо-творча вокальна діяльність розглядається автором як готовність суб'єкта до виконання самостійної вокально-виконавської діяльності, до розробки, організації та проведення концертних форм виконавської практики засобами вокально-популяризаторських або просвітницьких проєктів.

У статті наголошується на тому, що здоров'язбереження є специфічним вектором педагогічної діяльності, сутність якого полягає в упередженні негативних впливів змісту освіти на функціонування і життєдіяльність особистості, в забезпеченні позитивного ефекту застосованих методів і технологій на стан здоров'я суб'єктів навчання.

На думку автора, одним із ефективних шляхів вокального навчання у середніх і вищих освітніх закладах є впровадження у навчальний процес здоров'язбережувальних технологій, пов'язаних із заохоченням особистості до спеціальним чином організованих фізичних вправ, до використання логоритмічної гімнастики, ритмотерапії, арт-терапії, музикотерапії, вокалотерапії тощо.

Ключові слова: художньо-творча діяльність, художньо-творча компетентність, художньо-творчий потенціал, художньо-творча вокальна діяльність, здоров'язбереження, здоров'язбережувальні технології, здоров'язбережувальний потенціал, вокальне навчання, студенти, учні.

KOSYAK Lyudmyla Ivanivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, assistant professor, assistant professor of the Department Methods of Musical Education, Singing and Choral Conducting of Kryvyi Rih State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1916-9741>
e-mail: mila.kosyak@gmail.com

ARTISTIC, CREATIVE AND HEALTH PRESERVING POTENTIAL OF THE VOCAL TRAINING OF STUDENTS AND PUPILS

The article shows the artistic, creative and health preserving potential of the vocal training of students and pupils, reveals the essence of such concepts as «artistic and creative activity», «artistic and creative vocal activity», «health preservation», «health preserving technologies», studies the problem of formation of a creative personality in the process of vocal training and its abilities to the artistic and creative vocal activity on the basis of health preserving technologies.

Artistic and creative activity belongs to a specific type of aesthetic activity, the products of which are works of art. In order to perform artistic and creative activity, in the author's opinion, it is necessary to have specific personal qualities: visual thinking, artistic and creative imagination, artistic and creative fantasy, creativity, the desire for aesthetic and humanistic transformation of oneself and of others, empathy, lability, etc.

Artistic and creative competence is defined as a universal characteristic of an artist who follows the laws, competently uses the means and methods of harmonizing the work, and constantly improves his skill.

The author considers artistic and creative vocal activity as the readiness of a subject to perform independent vocal and performance activities, to develop, organize and conduct concert forms of performance practice through vocal popularization or educational projects.

The article remarks that health preservation is a specific vector for educational work, the essence of which is to prevent the negative influences of educational content on the functioning and vital activity of a personality, as well as to provide a positive effect of the used methods and technologies on the health condition of the educants.

In the author's opinion, one of the most effective ways of vocal training in secondary and higher educational institutions is to include health preserving technologies in the educational process, which relate to the encouragement of a personality to the specially organized physical trainings, to the use of a logorhythmic gymnastics, rhythm therapy, art therapy, music therapy, vocal therapy, etc.

Key words: *artistic and creative activity, artistic and creative competence, artistic and creative potential, artistic and creative vocal activity, health preservation, health preserving technologies, vocal training, students, pupils.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Проблема формування творчої особистості у процесі вокального навчання та її здатності до художньо-творчої вокальної діяльності на засадах здоров'язбережувальних технологій посідає одне з чільних місць на сучасному етапі модернізації системи вищої і середньої освіти в Україні. Саме тому одним із головних завдань сучасної освіти є розвиток художньо-творчого та здоров'язбережувального потенціалу вокального навчання студентів та учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам художньо-творчої діяльності присвячено дослідження Т. Грінченко, С. Гурова, С. Ковальової, Г. Кондратенко, Л. Онофрійчук, О. Отич, Н. Соболь та ін. Наукові дослідження особливостей здійснення художньо-творчої діяльності та розвитку художньо-творчих здібностей учнів проводили О. Іваненко, В. Лихвар, І. Лихвар, Л. Масол, Ю. Якуба та ін. Педагогічні основи художньо-творчої діяльності, як складової професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, досліджували В. Бутенко, А. Козир, Лю Цяньцян, Ю. Шевченко, О. Щолокова та ін. Завдяки плідним здобуткам вітчизняних науковців актуальна тематика розкрита також у працях К. Зуб, Н. Миропольскої, О. Олексюк, О. Ростовського, О. Рудницької, С. Сисоєвої, Г. Падалки та ін. Аналіз праць цих дослідників надає нам впевненості щодо реально потужного педагогічного впливу художньо-творчої діяльності фахівців, ефективним та вагомим складником якої виступає й вокально-виконавська

діяльність. Питання формування художньо-творчої компетентності особистості засобами здоров'язбережувальних технологій вивчали М. Білецька, О. Ващенко, Т. Підварко, Я. Сопіна та ін. Специфіку реалізації здоров'язбережувальних технологій у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва розглядали О. Гладченко, Н. Гуральник, Г. Реброва, Л. Тоцька, Юйань Шаоцян та ін. Водночас й досі малодослідженими залишаються питання художньо-творчого та здоров'язбережувального потенціалу вокального навчання студентів та учнів. Тому можна вважати, що актуальність обраної нами проблеми – беззаперечна.

Метою статті є теоретичне обґрунтування художньо-творчого та здоров'язбережувального потенціалу вокального навчання студентів та учнів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для більш глибокого розуміння сутності художньо-творчого та здоров'язбережувального потенціалу вокального навчання, розглянемо визначення понять «художньо-творча діяльність», «художньо-творча компетентність», «художньо-творча вокальна діяльність», «здоров'язбереження» та «здоров'язбережувальні технології» у наукових дослідженнях.

Художньо-творча діяльність відноситься до «специфічного виду діяльності й розглядається в першій площині як діяльність, що знаходить своє вираження у створенні творів мистецтва, у другій – творче виконання, яке в кінцевому розумінні спирається на здатність сприймати та викликати різні за силою та глибиною почуття, сприяти роботі

творчої уяви, створювати уявлення, стимулювати та спрямовувати саму діяльність» [8, с. 108].

На думку К. Зуб, «художньо-творча діяльність належить до специфічного виду естетичної діяльності, продуктами якої є твори мистецтва» [5, с. 141]. Всі вони адресовані людині, яка може їх сприймати, якщо розуміє мову того чи іншого виду мистецтва та вміє їх оцінювати.

Ван Цзін вважає, що «для виконання художньо-творчої діяльності необхідно мати специфічні особистісні якості суб'єкта діяльності, який виступає у ролі творця нового – це, перш за все, образне мислення, художньо-творча уява, художньо-творча фантазія, креативність у вирішенні творчих завдань, прагнення до естетично-гуманістичної трансформації себе та оточення, емпатійності, лабільності тощо» [2, с. 112].

Художньо-творча діяльність розглядається багатьма науковцями як вид активності, що має потенціал для самоактуалізації особистості, спрямований на створення та сприйняття творів мистецтва, а також на репрезентацію продуктів художньої творчості, з метою внесення новизни в уже наявний результат діяльності засобами художнього засвоєння світу.

Така діяльність є запорукою успішного формування *художньо-творчої компетентності* студентів і учнів, яку М. Пічкур розглядає як «універсальну характеристику особи митця, що дотримується законів, грамотно використовує засоби й прийоми гармонізації твору та постійно вдосконалює свою майстерність» [7, с. 86].

Визначення поняття «художньо-творча вокальна діяльність» у сучасних наукових джерелах є важливим аспектом дослідження проблеми художньо-творчого потенціалу вокального навчання студентів та учнів. Така діяльність для студентів-вокалістів передбачає готовність до виконання самостійної вокально-виконавської діяльності, до розробки, організації та проведення концертних форм виконавської практики засобами вокально-популяризаторських або просвітницьких проєктів, спрямовує вокаліста-виконавця до використання художніх засобів у концертній діяльності.

У процесі вокального навчання учнів актуальним стає питання про розвиток їхнього особистісно-творчого потенціалу, цінніснозорієнтованого на використання кращих зразків вокального мистецтва в художньо-творчій вокальній діяльності [6]. Учнівська молодь прагне до творчості та набуває додаткової компетентності під час вокального навчання, формує власний художньо-творчий потенціал у процесі набуття досвіду створення програмних концертних виступів.

Спираючись на дослідження Юйань Шаоцян під феноменом «*здоров'язбереження*» будемо розуміти «...специфічний вектор педагогічної діяльності, сутність якого полягає в упередженні негативних впливів змісту освіти на функціонування і життєдіяльність особистості і забезпечення позитивного ефекту застосованих методів і технологій на стан здоров'я суб'єктів навчання на

психофізіологічному, індивідуально-психологічному та соціокультурному рівнях його прояву» [9, с. 54].

Здоров'язбережувальна технологія – це «сукупність засобів, методів, форм, методичних прийомів організації, проведення і управління навчально-виховним процесом, що спрямовані на збереження, формування та зміцнення здоров'я учнів» [3, с. 56].

Під здоров'язбережувальними технологіями вчені розуміють:

- сприятливі умови навчання учнів у закладах вищої або середньої освіти (відсутність стресових ситуацій, методик навчання і виховання);

- оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм);

- повноцінний і оптимально організований руховий режим [4].

Слід зазначити, що впровадження здоров'язбережувальних технологій пов'язано з використанням медичних (медико-гігієнічних, фізкультурно-оздоровчих, лікувально-оздоровчих), соціально-адаптованих, екологічних здоров'язбережувальних технологій.

Сутність здоров'язбережувальних технологій постає в комплексній оцінці умов виховання і навчання, які дозволяють зберігати наявний стан суб'єктів навчання, формувати більш високий рівень їхнього здоров'я, навичок здорового способу життя, здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я і проводити відповідні психолого-педагогічні, корегувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішності навчальної діяльності, поліпшення якості життя суб'єктів освітнього середовища [1].

Мета здоров'язбережувальних технологій – забезпечити суб'єктам навчання можливість збереження здоров'я за період навчання, сформувати у них необхідні знання, вміння та навички здорового способу життя, навчити використовувати отримані знання у повсякденному житті [4].

Одним із ефективних шляхів вокального навчання у середніх і вищих освітніх закладах є впровадження у навчальний процес здоров'язбережувальних технологій, пов'язаних із заохоченням особистості до спеціальним чином організованих фізичних вправ, до використання логоритмічної гімнастики, ритмотерапії.

Для успішної художньо-творчої вокальної діяльності вкрай важливі фізичний, психічний стан і якість здоров'я людини, оскільки, як відомо, на голос істотно впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори. Перший включає: метеорологічні умови, акустичні характеристики приміщення, їжу, яку людина вживає перед співом. Другий – загальний стан здоров'я людини, який суттєво впливає на стан здоров'я її голосових зв'язок, на активність всіх інших м'язів. Велика кількість досліджень довела, що професійне здоров'я голосу залежить не тільки від стану органів голосового апарату і його резонаторної системи, а й від стану серцево-судинної, нервової,

м'язової, дихальної систем, органу слуху, від якості роботи всіх внутрішніх органів, які впливають на стан ендокринних залоз, гормональний фон і багато інших функцій і процесів.

Учителі-практики зазначають, що спів, як вид художньо-творчої діяльності, потребує хорошої фізичної підготовки особистості, оскільки впливає на стан голосових зв'язок та м'язовий тонус, а звідси, – і на якість голосу та емоції того, хто навчається вокалу, силу виразності, яскравість відтворення художнього змісту твору та здатність впливати на враження тих, хто слухає. Слід зазначити, що в процесі вокального навчання, окрім вищезазначених завдань, виникають і певні специфічні проблеми, зумовлені тим, що художньо-творча вокальна діяльність нерозривно пов'язана з фізичним станом і здоров'ям тих, хто навчається вокалу.

Сьогодні здійснюються активні пошуки технологій, які запобігають педагогічним помилкам викладачів вокалу і гарантують звільнення вокально-фонаційного апарату (К. Лінклейтер), удосконалення співацького дихання (В. Антонюк, В. Іванник), формування правильних навичок звукоутворення (В. Антонюк). З цієї точки зору здоров'язбереження набуває чи не вирішального значення для тих, хто навчається вокалу і має передбачати уважне ставлення до цього питання завдяки насиченню занять позитивно-художніми враженнями, натхненням у художньо-творчій вокальній діяльності, наявністю психологічної підтримки, доброзичливості і відкритості. На думку Юйань Шаоцян, вирішенню зазначених завдань має сприяти широке й цілеспрямоване впровадження здоров'язбережувальних технологій, зокрема – релаксичних, творчо-імпровізаційних, рухово-пластичних та комунікативно-поведінкових, які мають сприяти позитивному психологічному стану співаків-початківців, активізації їх внутрішніх потенцій, артистизму, самореалізації у художньо-творчій вокальній діяльності [9].

Надзвичайно важливим для студентів та учнів є отримання у процесі вокального навчання необхідних знань і навичок, а також уміння застосовувати результати сучасної науки в галузі охорони здоров'я. В останні роки впровадження здоров'язбережувальних технологій, пов'язаних із використанням арт-терапії, стає все більш важливим. Феномен арт-терапії (буквально: лікування мистецтвом) сформувався як напрям психотерапії та психологічної корекції, заснований на участі особистості у певному виді діяльності в галузі мистецтва.

У процесі вокального навчання значна увага приділяється розробленню нових форм і видів художньо-творчої вокальної діяльності арт-терапевтичного спрямування, урізноманітнюються і способи арт-терапевтичного впливу, пов'язані з іншими видами мистецтва, зокрема: літературно-драматичним, хореографічним, для учнів – це ігрова терапія, кіно, відео; для студентської молоді – звернення до сучасних жанрів, серед яких: асамбляж, перформанс, ексклюзивний художній дизайн, інтерактивні інсталяції. Наведений перелік

різновидів арт-терапевтичних форм художньо-творчої діяльності у процесі вокального навчання свідчить, по-перше, про широку потребу в їх застосуванні, по-друге про можливість індивідуалізації художньо-творчої вокальної діяльності, які є потенційно сприятливими для творчої самореалізації, а з цим – для оздоровлення психічного стану і самоствердження кожної особистості.

У межах дослідження нашу увагу привертає специфічна галузь музико-терапії – вокалотерапія, сутність якої полягає в залученні індивіду до активної вокальної діяльності з метою позбавлення або профілактики певного комплексу захворювань.

На сьогоднішній день доведений позитивний вплив вокальної діяльності на стан серцево-судинної, рухової, дихальної, центральної нервової системи. Дослідження в галузі акустики, психофізіології, фоніатрії також підтверджують, що вокальна діяльність є корисною для людського організму на різних рівнях її організації. Вокальна діяльність вимагає уваги до постави, удосконалення статури вокаліста, оволодіння системою дихання, а цим – сприяє збільшенню об'єму легенів, насиченню організму киснем, прискоренню процесів обміну речовин, вивільненню м'язового стану, особливо – шийно-коміркової зони й групи артикуляційно-мімічних м'язів обличчя, допомагає відчутти вібрації звуку в тілі.

Отже, вокальне навчання студентів та учнів має художньо-творчий та здоров'язбережувальний потенціал, а зайняття вокалом допомагають особистості звільнитися від емоційного, розумового і фізичного перенапруження, психологічних затисків, сприяють вдосконаленню навичок емоційно-вольової саморегуляції, психологічній розкутості, й, у той же час, – розкриттю позитивних творчих потенцій.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Підводячи підсумок вищесказаного можна зробити наступні висновки:

- художньо-творчий потенціал вокального навчання студентів та учнів полягає у їхній готовності до виконання самостійної вокально-виконавської діяльності засобами вокально-популяризаторських або просвітницьких проєктів;

- на сучасному етапі розвитку освіти все частіше запроваджується технологічний підхід, який різниться своїми якісними характеристиками;

- значення здоров'язбережувальних технологій найбільш вагоме серед усіх відомих освітніх технологій за ступенем впливу на здоров'я тих, хто навчається вокалу;

- поняття «здоров'язбережувальні технології» потрібно розглядати як частину вокально-педагогічної науки, яка вивчає і розробляє цілі, зміст і методи вокального навчання;

- важливими напрямками в застосуванні ефективних здоров'язбережувальних технологій є вирішення проблем, які стосуються співвідношенню художньо-творчої вокальної діяльності і здоров'я співака-початківця, що постають у реальному освітньому процесі в двох векторах: з погляду сприяння здоровому стану співацького апарату й збереження голосу тих, хто

навчається вокалу та як реалізація потенційних можливостей впливу художньо-творчої вокальної діяльності на поліпшення загального стану здоров'я учнівської молоді.

– ефективність художньо-творчого та здоров'язбережувального потенціалу вокального навчання студентів та учнів залежить від створення у сучасних закладах вищої і загальної середньої освіти атмосфери творчості, відкритості і позитиву.

У перспективі подальших наукових розвідок залишилась нерозглянутою низка питань щодо: розробки ефективних методик впровадження здоров'язбережувальних технологій у різні види художньо-творчої вокальної діяльності студентської та учнівської молоді; впливу педагогічних і дидактичних умов на розвиток художньо-творчого та здоров'язбережувального потенціалу вокального навчання студентів та учнів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бойченко Т. Валеологія – мистецтво бути здоровим. *Здоров'я та фізична культура*. 2005. №2. С. 1–4.
2. Ван Цзін. Проблема підготовки магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2023. Вип. 29. С. 107–115.
3. Гуменюк С. В. Здоров'язберігаючі технології в системі освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка, соціальна робота*. 2013. Вип. 26. С. 55–57.
4. Здоров'язбережувальні освітні технології у початковій школі. URL: <https://naurok.com.ua/zdorov-yazberezhuvalni-osvitni-tehnologi-u-pochatkoviy-shkoli-252913.html> (дата звернення – 08.04.2024).
5. Зуб К. К. Художньо-творча діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки*. 2011. Т. 1. Вип. 33. С.140–143.
6. Іваненко О. Художньо-творчий розвиток учнів молодшого шкільного віку засобом інтеграції мистецтв. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*. 2019. Т. 2. № 1. С. 60–71.
7. Пічкур М. О. Оволодіння засобами композиції – об'єктивна передумова формування художньо-творчої компетентності майбутнього дизайнера. *Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти : здобутки, проблеми та перспективи : мат-ли II Всеукр. наук.-практ. конф. (Умань, 1 листопада 2012 р.)*. Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. С. 86–89.
8. Цянь Кай. Художньо-творча діяльність особистості: теоретичний аспект. *Імідж сучасного педагога*. 2020. №1(190). С. 107–110.
9. Шаоцян Юйянь. Формування вокально-фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах здоров'язбережувальних технологій : дис... д-ра філ. : 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) / ПНПУ імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2022. 243 с.

REFERENCES

1. Boychenko, T. (2005). Valeolohiya – mystetstvo buty zdorovym. [Valeology is the art of being healthy]. №2. S. 1–4. [in Ukrainian]
2. Van, Tszin. (2023). Problema pidhotovky mahistriv-vokalistiv do khudozhn'o-tvorchoyi diyal'nosti. [The problem of training masters-vocalists for artistic and creative activity]. Vyp. 29. S. 107–115. [in Ukrainian]
3. Humenyuk, S. V. (2013). Zdorov'yazberihayuchi tekhnolohiyi v systemi osvity. [Health-preserving technologies in the education system]. Vyp. 26. S. 55–57. [in Ukrainian]
4. Zdorov'yazberezhuval'ni osvitni tekhnolohiyi u pochatkoviy shkoli. [Health-saving educational technologies in primary school]. URL: <https://naurok.com.ua/zdorov-yazberezhuvalni-osvitni-tehnologi-u-pochatkoviy-shkoli-252913.html> [in Ukrainian]
5. Zub, K. K. (2011). Khudozhn'o-tvorcha diyal'nist' maybutn'oho vchytelya muzychnoho mystetstva. [Artistic and creative activity of the future music teacher]. T. 1. Vyp. 33. S. 140–143. [in Ukrainian]
6. Ivanenko, O. (2019). Khudozhn'o-tvorchyy rozvytok uchniv molodshoho shkil'noho viku zasobom intehratsiyi mystetstv. [Artistic and creative development of elementary school students as a means of arts integration]. T. 2. № 1. S. 60–71. [in Ukrainian]
7. Pichkur M. O. (2012). Ovolodinnya zasobamy kompozytsiyi – ob'yektyvna peredumova formuvannya khudozhn'o-tvorchoyi kompetentnosti maybutn'oho dizaynera. [Mastering the means of composition is an objective prerequisite for the formation of the artistic and creative competence of a future designer]. S. 86–89. [in Ukrainian]
8. Tsyany, Kay. (2020). Khudozhn'o-tvorcha diyal'nist' osobystosti: teoretychnyy aspekt. [Artistic and creative activity of an individual: theoretical aspect]. №1(190). S. 107–110. [in Ukrainian]
9. Shaotsyan, Yuyan'. (2022). Formuvannya vokal'no-fakhovoyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva na zasadakh zdorov'yazberezhuval'nykh tekhnolohiy. [Formation of vocal and professional competence of future music teachers on the basis of health-saving technologies]. Odessa. 243 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОСЯК Людмила Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування Криворізького державного педагогічного університету.

Наукові інтереси: формування вокальної культури здобувачів загальної середньої та вищої освіти; особливості професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; аксіологічний підхід до музичної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSYAK Lyudmyla Ivanivna – Candidate of Pedagogical Sciences, assistant professor, assistant professor of the Department Methods of Musical Education, Singing and Choral Conducting of Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Scientific interests: formation of vocal culture of students of general secondary and higher education; features of the professional training of future teachers of musical art; axiological approach to musical education.

Стаття надійшла до редакції 19.04.2024 р.